

Інформаційна пропаганда:

анотований бібліографічний список

2025. – Вип. 12 (грудень). – 17 с.

<http://www.nplu.org/article.php?id=423>

1. **Бережна Д. Путін відкине будь-яку версію мирного плану США: в ISW розповіли, чи піде Кремль на угоду** [Електронний ресурс] / Дар'я Бережна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025.– 1 груд. – Електрон. дані. *В Інституті вивчення війни (ISW) впевнені, що з РФ лунає все більше сигналів про те, що Кремль не збирається зупиняти війну в Україні, і про те, що росіяни продовжать воювати, прямо заявляв російський президент В. Путін. Аналітики ISW проаналізували, що відбувається зараз у російському інформаційному просторі, і дійшли висновку: Кремль, найімовірніше, відхилить припинення вогню або будь-яку версію запропонованого США мирного плану, оскільки вважає ці зусилля несуттєвими та перешкодою для досягнення цілей РФ в Україні та в усьому світі. Зауважено, що російські високопосадовці та ультранаціоналісти послідовно публічно відкидають 28-пунктний мирний план та його наступні версії з моменту його першого оприлюднення в середині листопада 2025 р., оскільки запропонований план не враховував усі абсолютистські військові вимоги РФ.* Текст: <https://focus.ua/uk/politics/735100-putin-vidkine-bud-yaku-versiyu-mirnogo-planu-ssha-v-isw-rozpovili-chi-pide-kreml-na-ugodu>

2. **Бродські-Кроткіна А. Молодий мер Нью-Йорка й стара пропаганда Москви. Як Кремль формує погляди лівих на Україну та Ізраїль** [Електронний ресурс] / Анна Бродські-Кроткіна // Дзеркало тижня. – 2025. – 25 груд. — Електрон. дані. *Проаналізовано поширення ліворадикальних ідей у США, які поєднують антиукраїнські та антиізраїльські наративи й дедалі більше стають частиною політичного мейнстріму. Показано, як американські ліберали сприймають Революцію гідності та війну в Україні крізь призму російської пропаганди, паралельно звинувачуючи Ізраїль у колоніалізмі.*

Центральним прикладом є політична кар'єра нового мера Нью-Йорка Зорана Мамдані, чия популярність значною мірою ґрунтується на радикальній антиізраїльській позиції та ігноруванні України. Простежено спадкоємність цих поглядів із радянським пропагандистським дискурсом і їх сучасне просування Росією, Іраном і Китаєм. Застережено від спрощеної «моральної схеми», яка дозволяє виправдовувати агресію та тероризм під гаслами антиімперіалізму. Текст: <https://zn.ua/ukr/usa/molodij-mer-nju-jorka-j-stara-propahanda-moskvi-jak-kreml-formuje-pohljadi-livikh-na-ukrajinu-ta-izrajil.html>

3. Вишневська Т. Український сценарій повторюється: в ISW попередили, які країни під загрозою нападу РФ [Електронний ресурс] / Тетяна Вишневська // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 4 груд. – Електрон. дані. Американський Інститут вивчення війни (ISW) попередив, що Кремль знову озвучує наративи, які лунали від російських чиновників перед вторгненням в Україну, але вже в бік інших країн. Аналітики вважають це «нульовою фазою» підготовки до нової війни. Зокрема міністр закордонних справ РФ С. Лавров звинуватив владу країн Балтії та Молдови в ухваленні «расистських» законів і «дискримінації» російського населення. За словами аналітиків, його заява віддзеркалює наративи, які Кремль використовував для виправдання свого вторгнення в Україну, а російські чиновники вже давно застосовують інформаційну стратегію Кремля для погроз Молдові, а також членам Організації Північноатлантичного договору (НАТО) – Естонії, Латвії, Литві та Фінляндії. Зауважено, що нині мета росіян — створити інформаційні та психологічні умови, щоб підготуватись до можливого конфлікту з НАТО в майбутньому. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/735596-viyna-v-ukrajini-rosiya-povtoryuye-scenariy-gotuyuchis-do-novogo-napadu-na-inshi-krajini>

4. Закликаємо підтримати наш шлях до справедливого миру, - Український Християнський Рух до міжнародної спільноти [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 23 груд. – Електрон. дані. Висвітлено звернення Українського Християнського Руху (УХР) до міжнародної спільноти з закликом підтримати шлях України до справедливого миру в умовах тривалої агресії РФ. Зазначено, що УХР позиціює мир не лише як відсутність війни, а як

стан, що базується на гідності, свободі, верховенстві права та захисті прав людини, і наголошує на неприйнятності «швидкого миру» ціною компромісів щодо суверенітету і територіальної цілісності України. Звернення критикує ідеологічне виправдання агресії (зокрема «руський мир») як антигуманістичне та деструктивне для міжнародного порядку, закликає до солідарності та моральної підтримки на основі існуючих принципів міжнародного права та християнської етики справедливості. У документі поєднано морально-релігійні аргументи з політичними вимогами, що спрямовані на укріплення глобального консенсусу щодо правових засад мирного врегулювання конфлікту.

Текст: https://risu.ua/zaklikayemo-pidtrimati-nash-shlyah-do-spravedlivogo-miru---ukrayinskij-hristiyanskij-ruh-do-mizhnarodnoyi-spilnoti_n161129

5. Зустріч Зеленського з Папою означає нівелювання російських дипломатичних операцій, – Віктор Ягун [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 9 груд. – Електрон. дані. Генерал-майор запасу Служби безпеки України (СБУ), колишній заступник голови СБУ Віктор Ягун проаналізував, чим важливий сьогоднішній візит Президента України Володимира Зеленського до Ватикану – в контексті переговорів із адміністрацією Дональда Трампа. В. Ягун оцінив візит Президента України до Ватикану як стратегічний крок, що зменшує вплив РФ на міжнародну дипломатію та підриває її спроби дискредитувати Україну. Візит до Папи Римського створює новий дипломатичний контекст для подальших переговорів із адміністрацією США, зокрема у зв'язку з можливим мирним планом. Втручання Ватикану як морального та дипломатичного авторитета може посилити легітимність української позиції, сприяти підтримці гуманітарних ініціатив (повернення полонених, депортованих дітей) і знизити простір для російської пропаганди та маніпуляцій. Зустріч слугує сигналом міжнародній спільноті, що Україна готова до діалогу, але водночас має підтримку сильних глобальних інституцій, що може стримати тиск на Київ. В. Ягун вважає, що аудієнція у Ватикані — це не просто символічний жест, а важливий геополітичний крок, який потенційно зміщує дипломатичну гру на користь України та знижує ефективність російських маніпуляцій на міжнародній

арені.

Текст: https://risu.ua/zustrich-zelenskogo-z-papoyu-oznachayev-nivelyuvannya-rosijskih-diplomaticnih-operacij---viktor-yagun_n160838

6. **Качуровська О. РФ почала вивозити українських дітей до КНДР** [Електронний ресурс] / Олена Качуровська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 4 груд. – Електрон. дані. *Наведено тези виступу на слуханнях у Сенаті США 03.12.2025 експертки з міжнародного правосуддя та юридичного аналізу Регіонального центру прав людини Катерини Рашевської, яка зазначила, що російські окупанти незаконно переміщують українських дітей із тимчасово окупованих територій (ТОТ) до так званих «таборів перевиховання» не лише в РФ і Білорусь, а й до Північної Кореї. За словами правозахисниці, її організація задокументувала існування 165 таборів «перевиховання», де українських дітей піддають примусовій мілітаризації та русифікації; РФ офіційно називає вивезення українських дітей «евакуацією», проте, згідно з міжнародним гуманітарним правом, така процедура має чіткі обмеження та зобов'язання, яких країна-агресор не дотримується. Зокрема право вимагає від держави-окупанта вживати всіх можливих заходів для возз'єднання родин. Крім того, РФ була зобов'язана надати списки викрадених дітей до Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ). Але не виконала жодного з цих зобов'язань, констатувала правозахисниця.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4837649-rf-pochala-vyvozyty-ukrainskykh-ditei-do-kndr>

7. **Краснолуцька О. «Гірше за критичну». В РФ істерика через Куп'янськ** [Електронний ресурс] / Олеся Краснолуцька // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 25 груд. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що російські військкори почали масово скаржитися, що інформація їхнього Генштабу суттєво відрізняється від ситуації в Куп'янську Харківської області. Пропагандисти з посиланням на військовослужбовців РФ пишуть, що реальний стан у місті став «гірше за критичний» для їхніх військ. Наведено низку заяв російських військкорів, зокрема із заблокованих на території України пабліків, які зібрав опозиційний Telegram-канал «Astra». Подано коментарі керівника Центру протидії дезінформації при Раді національної безпеки і оборони*

України (ЦПД РНБО) Андрія Коваленка та старшого лейтенанта Сил оборони України з позивним «Алекс» щодо реальної ситуації в Куп'янську, де ЗСУ продовжують зачистку російських військових. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4842935-hirshe-za-krytychnu-v-rf-istryka-cherez-kupiansk>

8. **Купновицька У. Культ Сталіна 2.0: як Кремль використовує диктатора у війні проти України** [Електронний ресурс] / Уляна Купновицька // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 18 груд. – Електрон. дані. *Зазначено, що 18 грудня – день народження Сталіна, у РФ стає дедалі помітнішим: від повернення барельєфів до підручників, де зникають згадки про ГУЛАГ. На тлі війни проти України Кремль оживлює сталінські символи, щоб виправдовувати жертви та посилювати культ «сильної руки». «Фокус» розібрався, як формувався культ Сталіна, чому його намагаються реанімувати зараз і що це говорить про РФ часів Путіна, яка повертає минуле, щоб виправдати сьогодення. За словами аналітиків, після 1991 р. у РФ не відбулося справжнього переосмислення комуністичного минулого, й історичний злочин не був засуджений так само рішуче, як це сталося у Німеччині з нацизмом. Це створило вакуум, який можна заповнити міфами про «порядок» і «могутність» сталінської епохи.* Текст: <https://focus.ua/uk/eksklyuzivnyy/737417-kult-stalina-povertayetsya-yak-kreml-perepisuye-istoriyu-pid-viynu>

9. **Купновицька У. Референдум, який не скасували танки: що Україна зробила правильно у 1991-му і де помилилась** [Електронний ресурс] / Уляна Купновицька // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 1 груд. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що поки Україна бореться за право бути собою у війні проти РФ, історія нагадує: перший бій за незалежність ми виграли 01.12.1991. У день, коли понад 90 % громадян сказали імперії «ні», народилася держава, яку сьогодні намагаються зламати тими самими методами, закладеними ще у буремних 1990-их. «Фокус» розібрався, які рішення референдуму стали фундаментом української державності і які прорахунки того часу зараз відгукуються вибухами на фронті. Зауважено, що саме тоді залишилися відкритими ті питання, які пізніше стали вразливими точками: статус Криму,*

присутність російського флоту, економічна залежність, слабкість армії, невизначеність у виборі зовнішньополітичного курсу. Ці рішення не можна назвати прямими причинами нинішньої війни, але вони стали ґрунтом, на якому РФ десятиліттями будувала свої сценарії впливу. Зазначено, що Україна входила в 1990-ті рр. без чіткої стратегії безпеки, з економікою, прив'язаною до РФ, та політичною системою, яка ще не встигла відокремитися від радянських практик; Кремль бачив це і працював по цих слабких місцях – інформаційно, політично, фінансово, культурно. Текст:

<https://focus.ua/uk/eksklyuzivnyy/734847-referendum-1991-go-ta-strah-kravchuka-yak-ukrajina-skazala-ni-imperiji>

10. **Липчанський М. РФ поширює фейки про підготовку Україною вибуху «ядерної бомби» – ЦПД** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 12 груд. – Електрон. дані. *Як повідомили в Центрі протидії дезінформації (ЦПД) при РНБО, російські медіа поширюють заяви Міноборони РФ із вигаданими звинуваченнями на адресу України у підготовці до використання зброї масового ураження. Зокрема в РФ заявляють, нібито СБУ «модельовала вибух у людному місці брудної ядерної бомби» та може її застосувати «під чужим прапором». Вказано також, що російські пропагандисти тиражують звинувачення у використанні хімічної зброї, спробі спровокувати техногенну катастрофу, тестуванні фармакологічних препаратів на власному населенні. У ЦПД наголосили, що такі брехливі бездоказові звинувачення російське командування вигадує регулярно для інформаційних операцій проти України.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/world/russia/4839968-rf-poshyruie-feiky-pro-pidhotovku-ukrainoui-vybukhu-yadernoi-bomby-tspd>

11. **Лиса А. Росія розгортає масштабну русифікацію ТОТ – розвідка** [Електронний ресурс] / А. Лиса // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 1 груд. – Електрон. дані. *Як повідомила Служба зовнішньої розвідки України (СЗРУ), глава РФ В. Путін затвердив нову стратегію держнацполітики до 2036 р., що передбачає масштабну русифікацію й інтеграцію тимчасово окупованих територій (ТОТ) України, а також формування «єдиної російської*

ідентичності». Зауважено, що РФ планує масштабне розгортання пропагандистських програм у Донецькій, Луганській, Запорізькій і Херсонській областях, щоб усунути будь-які прояви національної свідомості, закріпити статус російської мови та посилити загальноросійську громадянську ідентичність. Такий курс фактично спрямований на пришвидшену русифікацію населення та агресивне витіснення української ідентичності. Стратегія також фокусується на «внутрішніх загрозах»: русофобії, викривленні історії, діях «недружніх країн» і ризиках виникнення етнічних анклавів. Кремль заявляє про намір зменшити конфлікти на національному й релігійному ґрунті, активізувавши використання соцмереж і відеоплатформ для просування «традиційних цінностей». Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4836849-rosiia-rozghortaie-masshtabnu-rusyifikatsiui-tot-rozvidka>

12. Літвин І. РФ у грудні залучила до війни з Україною найманців з 25 країн – розвідка [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 26 груд. — Електрон. дані. Наведено інформацію голови Служби зовнішньої розвідки (СЗР) Олега Іващенка про те, що до війни з Україною у грудні 2025 р. РФ залучила 150 іноземців із 25 країн, ще близько 200 – готуються приєднатися до російської армії. За його словами, основними джерелами комплектування є держави пострадянського простору, а також Білорусь, Таджикистан, Узбекистан, Куба, Кенія та Китай. Основною мотивацією іноземців є фінансова винагорода, спрощене громадянство та амністія для засуджених. О. Іващенко наголосив, що присутність громадян Китаю, Куби чи африканських країн активно використовується в пропагандистських наративах як доказ підтримки з боку «незахідного світу». Він додав, що залучення іноземців має виразний політичний підтекст: Москва прагне подати війну як конфлікт, що виходить далеко за межі двостороннього протистояння. Текст: <https://ua.korrespondent.net/world/russia/4843160-rf-u-hrudni-zaluchyla-do-viiny-z-ukrainoui-naimantsiv-z-25-krain-rozvidka>

13. Мамедов Г. Російський контрпозов до Міжнародного суду ООН: чому це не перемога Москви [Електронний ресурс] / Гюндуз Мамедов // Дзеркало тижня. – 2025. – 15 груд. – Електрон. дані. Проаналізовано

процесуальне рішення Міжнародного суду ООН про прийнятність зустрічних вимог РФ у справі щодо застосування Конвенції про геноцид. Пояснено, що це рішення має виключно технічний характер і не містить жодної оцінки фактів, доказів чи правової позиції сторін по суті. Наголошено, що воно не змінює сильної правової позиції України й не означає визнання російських тверджень. Окрему увагу приділено тому, як Росія використовує такі процесуальні кроки для інформаційних і пропагандистських маніпуляцій. Підкреслено необхідність чіткого розмежування між правом і пропагандою та застережено від хибних інтерпретацій рішень міжнародного суду. Текст: <https://zn.ua/ukr/LAW/rosijskij-kontrpozov-do-mizhnarodnoho-sudu-onn-chomu-tse-ne-peremoha-moskvi.html>

14. **Мозговий І. Кремль шантажує «ненападом» на Одесу й Миколаїв: ISW викрив фейкові поступки рф** [Електронний ресурс] / Іван Мозговий // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2025. – 5 груд. – Електрон. дані. За даними звіту Інституту вивчення війни (ISW), РФ намагається використати потенційну відмову від наступу на Одесу та Миколаїв як «поступку» у мирних переговорах. Зазначено, що ці заяви, які підживлюють давні претензії РФ на Одеську та Миколаївську області, є частиною інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) Кремля, спрямованих на вплив на переговорний процес. На думку експертів, насправді російські сили не мають ресурсів для такого масштабного наступу, що вимагав би значного перекидання сил із інших напрямків і форсування Дніпра; будь-яка ймовірна «поступка» Кремля щодо Одеси та Миколаєва буде лише короткостроковою переговорною тактикою, оскільки В. Путін залишається відданим своїй стратегічній меті — встановленню контролю над усією Україною. Текст: <https://fakty.ua/464010-kreml-shantazhiruet-quot-nenapadeniem-quot-na-odessu-i-nikolaev-isw-razoblachil-fejkovye-ustupki-rf>

15. **Носальська І. Спроба стерти пам'ять про Чорнобиль: США голосують в ООН разом з РФ** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 12 груд. – Електрон. дані. Вказано, що кожні три роки РФ – через Білорусь – просуває резолюцію про т.з.

«мінімізацію наслідків Чорнобильської катастрофи», уникаючи згадки про Україну та наполягаючи на використанні російського правопису міста Чорнобиль (Chernobyl), відмовляючись визнати відповідальність за саму катастрофу та за нинішні атаки на захисний купол ЧАЕС. Роками ГА ООН приймала цю «консенсусну резолюцію», проте цього разу українська делегація сказала «ні» таким діям. Україна внесла власну резолюцію, заблокувавши всі білоруські та російські поправки, отримала позитивне голосування, а потім – блокування розгляду білоруської пропозиції, оскільки пропозиція України вже була ухвалена. Розглянуто, чому США проголосували в ООН разом із РФ проти Чорнобильської резолюції, підготовленої Україною, та в якому стані конфайнмент станції після влучання російського дрону. Вказано, що Вашингтон виступив проти нібито не через незгоду з її ядерно-безпековим змістом, а через «порядок денний до 2030 р.», якій у США вважають таким, що «просуває програму м'якого глобального управління, несумісну з національним суверенітетом США». Акцентовано на критиці пропозицій Білорусі, які постпред України при ООН А. Мельник назвав цинічними, адже саме білоруська територія була використана військами РФ для вторгнення в Україну, включно з операцією із захоплення Чорнобильської АЕС у перші дні повномасштабної війни. Український дипломат також наголосив на важливості відходу від радянського написання Chernobyl яке «є частиною імперської спадщини». Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4839931-sprobastyty-pamiat-pro-chornobyl-ssha-holosuuit-v-onn-razom-z-rf>

16. **Півторак О. «ШІ-українці», рекорд підробок обкладинок Charlie Hebdo і LLM-grooming. Головні тренди російської пропаганди 2025 року** [Електронний ресурс] / Олексій Півторак // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 24 груд. – Електрон. дані. Здійснено комплексний аналіз розвиткових трендів російської пропаганди в 2025 р. на основі даних про дезінформаційні вкиди, зафіксовані у проєкті «#DisinfoChronicle». Виділено сталі теми пропаганди, що повторюються рік у рік, включно з маніпуляціями щодо України, її партнерів і суспільних інститутів. Акцент зроблено на технологічних змінах у пропагандистській практиці, зокрема на частому

використанні підроблених обкладинок журналу «Charlie Hebdo» (рекордна кількість таких фейків у 2025 р.) та на впливі генеративних ШІ-систем на формування дезінформації, коли пропагандистські мережі «підгодовують» дані, що потрапляють до великих мовних моделей (LLM grooming) – через це автоматизовані чат-боти можуть реплікувати пропагандистські тези. Вказано на зростання ролі інструментів штучного інтелекту для генерації фото й відео маніпуляцій, які стають частиною інформаційних вкидів. Незважаючи на технологічні новації, основні методи маніпуляції залишаються традиційними: вигадкування, перекручування і виривання фактів із контексту, що підкреслює потребу медіаграмотності та фактчекінгу. Текст: <https://detector.media/monitoring-internetu/article/246571/2025-12-24-shi-ukraintsi-rekord-pidrobok-obkladynok-charlie-hebdo-i-llm-grooming-golovni-trendy-rosiyskoi-propagandy-2025-roku/>

17. **Представник УГКЦ виступив на єкуменічній конференції в Фінляндії, де аналізували феномен «руського міра»** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 5 груд. – Електрон. дані. За повідомленням Департаменту інформації Української Греко-Католицької церкви (УГКЦ), на початку грудня в Гельсінкі (Фінляндія) відбулася міжнародна єкуменічна конференція «Resisting Empire, Promoting Peace: Churches Confront the «Russian World’ Ideology» («Протидія імперії, служіння миру: Церкви проти ідеології «руського міра»»), організована Радою Європейських Церков (СЕС) у співпраці з Євангельсько-Лютеранською та Православною Церквами Фінляндії. УГКЦ на форумі представив о. Ігор Шабан, голова Комісії УГКЦ з міжконфесійних і міжрелігійних відносин. У своїй доповіді він наголосив, що для українських християн і всього нашого народу тема конференції не є теоретичною чи суто академічною — вона пов’язана з реальністю війни, яку Україна переживає щодня. За словами І. Шабана, ідеологія «руського міра» — це не просто набір політичних тез чи культурних символів. Це система виправдання насильства, окупації та знищення людської гідності. Текст: https://risu.ua/predstavnik-ugkc-vistupiv-na-ekumenichnij-konferenciyi-v-finlyandiyi-de-analizuvali-fenomen-russkogo-mira_n160752

18. **Росія використовує псевдоісторію як інструмент тиску на сусідні країни – ЦПД** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 15 груд. – Електрон. дані. *За інформацією Центру протидії дезінформації (ЦПД), РФ продовжує масштабну кампанію з фальсифікації історичної пам'яті та використання псевдоісторії як інструменту тиску на сусідів. Зокрема, аналітики «EUvsDisinfo» звертають увагу на видану у 2025 р. 400-сторінкову «Історію Литви» від московського державного інституту міжнародних відносин з передмовою Сергія Лаврова. ЦПД зазначає, що це «академічне дослідження» насправді є черговим продуктом кремлівської пропаганди, яким РФ намагається підірвати сам факт існування литовської державності та виправдати свою агресивну поведінку. У книзі замовчуються радянські злочини, стверджується, що Литва «ніколи не була незалежною», що її окупація СРСР була «корисною», а відновлення незалежності у 1991 р. — «недемократичне». Чинні литовські політики змальовуються як «русофобські радикали». Ця книга є однією з серії книг. Раніше інститут випустив «Історію України» з тими ж фальсифікаціями, що лежать в основі путінського маніфесту про «історичну єдність», який кремль використовував для виправдання повномасштабного вторгнення в Україну. Автор обох книг – Максим Григор'єв. Він не історик, натомість є активним учасником кремлівських інформаційних операцій проти України. ЦПД зауважує, що псевдоісторичні видання — це інструмент системної політики Москви. Кремль переписує минуле, коли реальність не відповідає його імперським амбіціям.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/4069664-rosia-vikoristovue-psevdoistoriu-ak-instrument-tisku-na-susidni-kraini.html>

19. **Синицін М. Прорив на Сумщині: чи загрожує Україні розширення фронту в прикордонних областях** [Електронний ресурс] / Микита Синицін // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2025. – 25 груд. – Електрон. дані. *На думку військового експерта Д. Снегір'ова, дії окупантів на Сумщині є реалізацією стратегії політичного тиску як на Україну, так і США. У РФ таким чином намагаються нав'язати свій сценарій: якщо Україна не піде на територіальні поступки, а саме – виведення підрозділів Сил оборони з*

контрольованих районів Донецької області, то Москва масштабує плацдарм бойових дій за рахунок територій, не включених до складу країни-окупанта. Насамперед, це Сумська, Дніпропетровська і Харківська області. За словами експерта, це чергова провокація саме в момент активізації переговорного процесу. Зазначено, що заяви низки засобів масової інформації (ЗМІ) про нібито «тактичні успіхи» окупантів у напрямку населеного пункту Рясне Сумської області не відповідають дійсності. Ця інформація вже спростована і Силами оборони України, й офіційними особами. Наголошено, що таке поняття як інформаційна гігієна — це одна зі складових війни, яку розв'язала РФ. Текст: <https://fakty.ua/464928-proryv-na-sumcshine-grozit-li-ukraine-rasshirenie-fronta-v-prigranichnyh-oblastyah>

20. **Складан А. А. Православні медіа і війна в Україні: конкуруючі релігійні наративи миру та справедливості** [Електронний ресурс] / Андрій Анатолійович Складан // Культур. альм. — 2025. — № 3. — С. 36-43. Простежено, як дві аксіологічні парадигми Православної церкви України (ПЦУ) та УПЦ МП формують суспільний резонанс, впливають на довіру до церков і корелюють із ширшими європейськими гуманістичними принципами. Зазначено, що теоретичною рамкою виступає поєднання підходів філософії релігії та політичної теології. Використано матеріали офіційних заяв, публікацій церковних медіа та журналістських джерел. Дослідження демонструє, що православні медіа в Україні стали простором боротьби двох альтернативних моделей богословської легітимації війни: пацифістської, яка наголошує на мирі за будь-яку ціну, та патріотично-богословської, що трактує оборону як морально виправдану й освячену правдою. Український випадок засвідчує, що війна стає каталізатором оновлення православної соціальної думки, а також чинником, який окреслює перспективи європейської інтеграції України через утвердження принципів гідності, свободи й справедливості. Текст: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/665/607>

21. **Ткачук С. «Когнітивна війна» замість наступу: у чому полягає мета атак ЗС РФ на півночі України, – ISW** [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. — 2025. — 22 груд. — Електрон. дані. Як йдеться у

звіті американського Інституту вивчення війни (ISW), російські війська вдалися до так званої кампанії когнітивної війни в Сумській і Харківській областях. Йдеться про обмежені транскордонні атаки на ділянках кордону, які тривалий час залишалися відносно спокійними. Аналітики наголосили, що ці дії мають не стільки військову, скільки інформаційну мету – сформувати уявлення про нібито руйнування української оборони. Зокрема, 20 - 21 грудня з'явилася інформація про проникнення російських підрозділів у прикордонне село Грабовське Сумської області. Українська сторона підтвердила бойові зіткнення в районі населеного пункту та повідомила про відведення окремих позицій для стабілізації ситуації. Водночас у Москві та проросійських джерелах заявили про "захоплення" Грабовського і сусіднього Високого, що, за оцінкою ISW, є перебільшенням або елементом інформаційної кампанії. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/737883-ataki-rf-na-sumshchini-ta-harkivshchini-vorog-stvoryuye-ilyuziji-prorivu-frontu-isw>

22. **Ткачук С. Раду закликали перевірити діяльність Безуглої: завдає шкоди нацбезпеці України, – петиція** [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 11 груд. – Електрон. дані. Повідомлено, що на сайті Верховної Ради України (ВР України) з'явилася електронна петиція, автор якої вимагає створення тимчасової слідчої комісії (ТСК) для розслідування можливого завдання шкоди національній безпеці народною депутаткою Мар'яною Безуглою. У зверненні стверджено, що її публічна діяльність могла сприяти ворогу та підривати обороноздатність України. Автор петиції наголосив, що публічні заяви та дописи М. Безуглої, особливо у 2022 – 2024 рр., нібито підривали обороноздатність держави, розколювали суспільство та дискредитували український парламент. На думку ініціатора, діяльність депутатки має ознаки цілеспрямованої інформаційної кампанії, вигідної російському агресору, послаблює суспільство та робить його більш вразливим до зовнішнього впливу. Також вказано, що дописи М. Безуглої активно підхоплюють російські та проросійські телеграм-канали, які використовують їх для дискредитації Збройних сил України (ЗСУ) та

української влади. Текст: <https://focus.ua/uk/politics/736555-radu-zaklikali-pereviriti-diyalnist-bezugloji-zavdaye-shkodi-nacbezpeci-ukrajini-peticiya>

23. **Ткачук С. Стабільність лише на словах: Кремль намагається приховати реальну кризу в економіці, – ISW** [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 9 груд. – Електрон. дані. *Як повідомив Інститут вивчення війни (ISW), виступи президента РФ мають більше пропагандистський, ніж практичний характер, і спрямовані як на внутрішню аудиторію, так і на західні держави. Зазначено, що він активізував публічні заяви про «стабільність» російської економіки, намагаючись переконати світ у здатності РФ вести довготривалу війну проти України. Водночас аналітики вказали, що ці сигнали є частиною масштабної інформаційної кампанії, покликаної приховати реальні проблеми всередині країни. Також під час засідання Ради стратегічного розвитку та національних проєктів В. Путін заявив, що держава нібито активно працює над подоланням демографічної кризи та створює додаткові стимули для збільшення народжуваності. При цьому він був змушений визнати, що показники народжуваності в РФ продовжують знижуватися. Цей факт він спробував пояснити розмитими формулюваннями про «зовнішні фактори», не згадуючи напряму війну проти України, яка вже призвела до значних втрат серед чоловічого населення та міграційних хвиль. ISW підкреслив, що Кремль паралельно просуває дві ключові інформаційні лінії: про «міцну та самодостатню економіку» і про «неминучість перемоги» у війні. Обидва наративи покликані чинити тиск на Захід і Україну, формуючи у них страх перед затягуванням бойових дій і спонукаючи до поступок на умовах Москви.* Текст: <https://focus.ua/uk/economics/736186-ekonomika-rosiji-kreml-prihovuye-realni-problemi-ocinka-isw>

24. **У Криму зафіксовано нові випадки використання РПЦ для мілітаризації дітей** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 21 груд. – Електрон. дані. *За повідомленням Центру національного спротиву (ЦНС), на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) використовуються релігійні об'єкти для воєнізованої підготовки молоді. Зокрема, дітям*

передають стрілецьку зброю, проводять інструктаж і демонструють елементи поводження з автоматами. Така подія проходила безпосередньо в межах храму та за участі священнослужителів, що фактично легітимізувало поєднання церковної діяльності з військовою підготовкою, зазначили у Центрі. За даними ЦНС, подібні заходи не є поодинокими. Релігійні установи дедалі частіше використовуються як «безпечні» майданчики для роботи з неповнолітніми в інтересах російських силовиків. Також у Центрі нагадали, що до цього фіксували участь РПЦ у воєнній діяльності на ТОТ — від співпраці з угрупованнями «Крим» і «Барс-Крим» до логістики для фронту та виконання бойових завдань під прикриттям капеланської діяльності. У ЦНС зауважили, що така практика порушує базові норми захисту прав дитини та закріплює модель, в якій релігія — інструмент виправдання війни й підготовки нового покоління до участі в ній. Текст: https://risu.ua/u-krimu-zafiksovano-novi-vipadki-vikoristannya-rpc-dlya-militarizaciyi-ditej_n161095

25. **У росії створили сховище «русофобських» книжок, вивезених з окупованих територій України** [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 1 груд. – Електрон. дані. Розглянуто створення в РДБ (Москва) спеціального фонду, сформованого з книжок, вивезених із бібліотек на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) України. Ці видання російські установи класифікують як «русофобські», «екстремістські» або «націоналістичні». Проаналізовано мотивацію російської сторони, яка подає створення фонду як наукову потребу – нібито для вивчення «генезису русофобії». Водночас підкреслено політичний та ідеологічний характер цього процесу, що проявляється у вилученні українських книг, обмеженні доступу до них і формуванні контрольованих наративів. Розглянуто цей випадок у ширшому контексті культурної політики РФ на окупованих територіях, яка спрямована на системне витіснення українського культурного та інформаційного простору. Наголошено, що РФ масштабно фінансує знищення українських бібліотек на окупованих територіях. Наведено приклади такої політики російської окупаційної влади. Текст: <https://chytomo.com/u-rosii->

stvoryly-skhovyshche-rusofobskykh-knyzhok-vyvezenykh-z-okupovanykh-terytorij-ukrainy/

26. **Україна та Польща посилюють співпрацю у безпеці, євроінтеграції та відбудові** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. – 2025. – 13 груд. (№ 492). – Електрон. дані. Подано інформацію, що 1 грудня у Львові відбулася 14-та Сесія Парламентської асамблеї України та Республіки Польща. За її результатами співголови Асамблеї – Заступниця Голови Верховної Ради України (ВР України) Олена Кондратюк та пані Віцемаршалок польського Сейму Моніка Веліховська - підписали Спільну декларацію. Як повідомила О. Кондратюк, ключовими пунктами Декларації є те, що Польща виступає за відкриття для України переговорів для вступу до ЄС та створення Спеціального трибуналу щодо злочинів РФ. Також зафіксована необхідність продовження пошукових та ексгумаційних робіт і боротьби з дезінформацією, яку РФ поширює з метою посіяти недовіру між українцями та поляками. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/389210>

27. **Ханас О. В Україні вимагають заборонити російськомовні версії сайтів: «Колоніальний рудимент»** [Електронний ресурс] / Оксана Ханас // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 10 груд. – Електрон. дані. Зазначено, що електронна петиція О. Леоненка з вимогою заблокувати російськомовні версії сайтів в Україні набрала понад 25 тис. голосів, і тепер її має розглянути Кабінет Міністрів України (КМ України). За його словами, російськомовні версії українських сайтів — «колоніальний рудимент і загроза інформаційній безпеці України»; російська мова є інструментом культурної та інформаційної експансії країни-агресора; наявність російськомовних версій сайтів сприяє збереженню та поширенню російського інформаційного впливу. Зважаючи на це, він вимагає від уряду розробити та подати на розгляд до Верховної Ради України (ВР України) законопроект, який передбачає повну заборону на створення та функціонування російськомовних версій сайтів в Україні, а також запровадити відповідальність для власників і адміністраторів сайтів за порушення цієї вимоги аж до блокування.

Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/736410-v-ukrajini-vimagayut-zaboroniti-rosiyskomovni-versiji-saytiv-kolonialniy-rudiment>

28. **Чуніхіна С. Криваве Поле чудес** [Електронний ресурс] / Світлана Чуніхіна // Дзеркало тижня. – 2025. – 21 груд. — Електрон. дані. *Проаналізовано щорічну «пряму лінію» В. Путіна як ретельно зрежисований пропагандистський ритуал, покликаний імітувати близькість влади до народу та водночас конструювати вигідну Кремлю реальність. Підкреслено повторюваність і порожнечу цього формату, в якому мільйони голосів залишаються без відповіді, а суспільне невдоволення лише символічно «спускають на гальмах». Особливу увагу приділено войовничій риторичі Путіна щодо України та Заходу, яка контрастує з реальною жорстокістю війни й людськими втратами. Водночас показано дві теми, що справді тривожать російського лідера, — погіршення економічної ситуації та неминучість питання наступництва влади. У підсумку «пряма лінія» постає не як діалог, а як спектакль, що лише маскує кризу режиму та його наближення до історичного завершення.* Текст: <https://zn.ua/ukr/WORLD/krivave-pole-chudes.html>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.
29.12.2025**